

Valitsuse dekreet

mehaaniliselt ringlussevõetud teisese plastist toormaterjali jäätteks oleku lakkamise kriteeriumide kohta

Valitsuse otsusega jäätmeseaduse (646/2011) paragrahvi 5b lõike 2 kohaselt, mida on muudetud seadusega 714/2021, ja paragrahvi 10 kohaselt, mida on osaliselt muudetud seadusega 714/2021, ja keskkonnakaitseaduse (527/2014) paragrahvi 9 kohaselt, mida on muudetud seadusega 1166/2018, kehtestatakse alljärgnev.

1. jagu

Eesmärk ja reguleerimisala

Dekreedis sätestatakse kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks, millal mehaaniliselt ringlussevõetud teisene plastist toormaterjal lakkab olemast jäätmed ja millal võib kasutada kriteeriumidele vastavat teisest plastist toormaterjali.

Dekreeti kohaldatakse teisese plastist toormaterjali tootjate suhtes, kellel on keskkonnakaitseaduse (527/2014) paragrahvis 27 nimetatud keskkonnaluba plastijäätmete töötlemiseks ja kes võtavad vastu dekreedis nimetatud kriteeriumid.

Samuti reguleeritakse toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud teiseste plastist toormaterjalide tootmist komisjoni määrusega (EL) 2022/1616, milles käsitletakse toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud ringlussevõetud plastist materjale ja esemeid ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 282/2008, komisjoni määrusega (EÜ) nr 2023/2006 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete heade tootmistavade kohta, komisjoni määrusega (EL) nr 10/2011 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud plastmaterjalide ja -esemete kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1935/2004 toiduga kokkupuutumiseks

ettenähtud materjalide ja esemete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 80/509/EMÜ ja 89/109/EMÜ.

2. jagu

Määratlused

Dekreedis kasutatakse järgmisi mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) *sisendplast* – lisa 1 osutatud plastijäätmed, mida kasutatakse toorainena punktis 2 osutatud teise plastist toormaterjali tootmiseks;
- 2) *teisene plastist toormaterjal* – plastist materjal graanulite, purustatud plasti või plastijäätmetest valmistatud helvestena, mis on saadaval toormaterjalina uute plasttoodete valmistamiseks, ilma et seda oleks vaja lisaks töödelda;
- 3) *taaskasutamistoiming* – tehnilised ja muud meetmed sisendite vastuvõtmiseks, eeltöötlemiseks ja taaskasutamiseks, et muuta plastijäätmed teiseks plastist toormaterjaliks;
- 4) *tootja* – jäätmete valdaja, kes võtab teise plastist toormaterjali suhtes vastu jäätme oleku lakkamise kriteeriumid;
- 5) *sõltumatu pool* – vastavushindamisteenuseid osutav üksus, krediidasutus, investeerimisühing või muu asutus;
- 6) *sulavoolavusindeks* – termoplastilise polümeeri sulamise lihtsuse mõõt teataval temperatuuril ja kindlaksmääratud rõhu all.

Paragrahv 3

Teise plastist toormaterjali jäätme oleku lakkamise kriteeriumid

Teise plastist toormaterjali jäätmeteks liigitamine lõpetatakse, kui teise plastist toormaterjali turule laskmise ajal on täidetud järgmised nõuded:

- 1) taaskasutamistoimingu sisendina on kasutatud 1. lisa osutatud plastijäätmeid;

- 2) sisend on läbinud taaskasutamistoimingu, mis vastab 5. ja 7.–9. paragrahvis sätestatud nõuetele;
- 3) teisene plastist toormaterjal vastab paragrahvis 10 sätestatud nõuetele;
- 4) teisese plastist toormaterjali kavandatud kasutusotstarve on kindlaks määratud paragrahvi 12 kohaselt;
- 5) teisene plastist toormaterjal on ladustatud paragrahvi 13 nõuete kohaselt ja sellel on paragrahvi 14 kohane vastavusdeklaratsioon, mis vastab paragrahvis 15 sätestatud sisunõuetele.

Paragrahv 4

Tootja kvaliteedi tagamise süsteem

Tootjal peab olema kvaliteedi tagamise süsteem, et pidevalt kontrollida taaskasutamistoimingu ja taaskasutamistoimingu läbinud ringlussevõetud plastist toormaterjali vastavust kvaliteedi tagamise nõuetele.

Tootja määrab isikud, kes vastutavad kvaliteedi tagamise süsteemi eest, ning tagab, et vastutavad isikud ja kvaliteedi tagamise rakendamisega seotud isikud on saanud kvaliteedi tagamise süsteemi alase väljaõppe. Vastutavad isikud määratakse kvaliteedi tagamise süsteemis.

Tootja koostab kvaliteedi tagamise süsteemi hindamis- ja auditeerimiskava.

Kvaliteedi tagamise süsteemi vastavust kontrollib sõltumatu osaline. Sõltumatul osalisel on selle ülesande täitmiseks Soome ohutus- ja kemikaaliameti akrediteerimisteenistuse antud kvalifikatsioon.

Paragrahv 5

Plastijäätmete vastuvõtmine

Tootja kontrollib iga plastijäätmete saadetist jäätmete vastuvõtmise ajal enne eeltöötlemist. Tootja koostab vastuvõtva kontrolli juhised ja dokumenteerib need oma kvaliteedi tagamise süsteemis.

Tootja võib vastu võtta üksnes 1. lisa nimetatud plastijäätmeid, mis peavad samuti

- 1) olema puhtusastmega, mis tagab taaskasutamistoimingu tehnilisi lahendusi arvesse võttes võimaluse toota kriteeriumidele vastavat teisest plastist toormaterjali;
- 2) olema ladustatud ja transporditud nii, et 1. lisa esitatud erinevate jäätmekoodide alla kuuluvaid jäätmeid ei segataks omavahel ega muude jäätmetega.

Tootja ei tohi vastu võtta plastijäätmeid, mida kasutatakse sellise ohtliku aine või segu pakendamiseks või ladustamiseks, mis vastab ühele või mitmele 2. lisa osutatud ohuklassi või -kategooria määratlusele ja kriteeriumile. Seda nõuet ei rakendata kodumajapidamistest eraldi kogutud plastijäätmete suhtes.

Taaskasutamistoimingu sisendina ei tohi kasutada plastijäätmeid, mille puhul kahtlustatakse või leitakse, et need sisaldavad lisandeid, mis märkimisväärselt halvendavad ringlussevõetud plastist toormaterjali kvaliteeti.

Paragrahv 6

Dokumendid plastijäätmete vastuvõtmise kohta

Tootja peab arvestust sisendina saadud ja tagasilükatud plastijäätmete kohta. Vastuvõtudokumentides tuleb märkida iga vastuvõetud plastijäätmete saadetise vastuvõtmise kuupäev ja kellaeg, jäätmete tekitaja ja tarnija, jäätmete liik, nimetus ja kogus ning märke vastuvõtmise kohta. Vastu võtmata jäätmesaadetiste puhul märgitakse tagasilükkamise kuupäev, jäätmete tekitaja ja tarnija, jäätmete liik, kood ja kogus ning tagasilükkamise põhjused.

Tootja koostab juhised vastuvõtuandmete pidamiseks ja dokumenteerib need kvaliteedi tagamise süsteemis.

Paragrahv 7

Plastijätmete ladustamine

Tootja ladustab toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud teisese plastist toormaterjali tootmiseks ettenähtud plastijätmeid eraldi muudest plastijätmetest ja jäätmetest.

Tootja hoiab ehituses tekkivaid plastijätmeid lammutus- ja muudest jäätmetest eraldi.

Paragrahv 8

Plastijätmete eeltöötlemine

Tootja töötleb plastijätmed enne nende kasutamist taaskasutamistoimingu sisendina, et eemaldada mitteplastijätmed või märkimisväärses koguses lisandeid sisaldavad plastijätmed.

Tootja jälgib pidevalt eeltöödeldud plastijätmete kvaliteeti ja eemaldab kõik avastatud lisandid, mis võivad märkimisväärselt kahjustada toodetava teisese plastist toormaterjali kvaliteeti. Tuleb pidada arvestust eemaldatud lisandite koguse ja töötlemisviisi kohta.

Paragrahv 9

Plastijätmete taaskasutamine

Plastijätmete taaskasutamisel tagab tootja, et:

- 1) tekkekohas plasti liigi järgi sorteeritud plastijätmed on enne edasises töötlemises sisendina kasutamist asjakohaselt sorteeritud;
- 2) jäätmed, mida ei sorteerita tekkekohas plasti liigi järgi, sorteeritakse plasti liigi järgi ja võttes arvesse muid ringlussevõetud plastist tooraine kvaliteedi ja klassifitseerimisega seotud omadusi;

- 3) eeltöödeldud ja sorteeritud plastijäätmeid vähendatakse purustamise või helvesteks rebestamise teel ning eemaldatakse mitteplastmaterjali sisaldavad tükid;
- 4) saastunud plastijäätmeid või kleebiseid või muid lisandeid sisaldavaid plastijäätmeid töödeldakse lisandite eemaldamiseks;
- 5) kõik ülejäänud lisandid eemaldatakse plastisulamist, mis on ette nähtud granuleerimiseks ekstrusiooni teel või muul viisil enne granuleerimist;
- 6) toiduga kokkupuutumiseks ette nähtud teisese plastist toormaterjali tootmiseks kasutatav töötlemisliin töötleb üksnes plastijäätmeid, mis on pärit toiduga kokku puutunud plasttoodetest ja mida kogutakse eraldi või sorteeritakse tekkekohas.

Tootja määrab kindlaks asjakohased ja piisavad riskijuhtimismeetmed saastunud partiide identifitseerimiseks ja eemaldamiseks taaskasutustoimingust.

Tootja koostab kvaliteedi tagamise süsteemis juhised teisese plastist toormaterjali tootmisel kasutatavate seadmete kasutamise ja hooldamise ning tootmisprotsessiga seotud funktsioonide kohta.

Paragrahv 10

Teisese plastist toormaterjali spetsifikatsioonid

Tootja esitab teisese plastist toormaterjali kohta järgmised spetsifikatsioonid:

- 1) põhipolümeeri ja teiste polümeeride massifraktsioonid;
- 2) selle sobivus plasttoodete erinevatele tootmismeetoditele;
- 3) sulavoo indeks kas pideva mõõtmisena või kuni 1500 kg teisese plastist toormaterjali partii representatiivse proovi põhjal.

Paragrahv 11

Proovide võtmise dokumenteerimine, proovide analüüs ja tulemused

Tootja koostab juhised proovide võtmiseks ja katsetamiseks paragrahvis 10 sätestatud spetsifikatsioonide kohaselt ning registreerib juhised kvaliteedi tagamise süsteemis. Juhised peavad sisaldama järgmist teavet:

1) proove koguv isik ja tema kvalifikatsioon, proovivõtukoht, proovivõtumeetod ning proovivõtu kuupäev ja kellaaeg;

2) sulamisindeksi ja muude omaduste kindlaksmääramiseks kasutatavad meetodid;

3) proovivõtu ajal täheldatud kõrvalekalded;

4) tootja kasutatavate proovivõtu-, mõõtmis- või katseseadmete kasutamine, kalibreerimine ja hooldus.

Proovide analüüsimiseks kasutatavad meetodid ja vahendid ning analüüsitulemused tuleb dokumenteerida kvaliteedi tagamise süsteemi osana. Dokumendid peavad sisaldama järgmist teavet:

1) proovide analüüsimisel kasutatud parameetrid ja uurimismeetodid;

2) proovidele tehtud analüüside tulemused;

3) täheldatud kvaliteedihälbed;

4) hälvetele reageerimiseks võetud meetmed;

5) tootja kasutatavate proovivõtu-, mõõtmis- või katseseadmete kalibreerimine ja hooldus.

Lõikes 2 nimetatud kvaliteedi tagamise dokumente hoitakse 10 aastat alates dokumentide koostamise kuupäevast.

Pideva mõõtmisena saadud sulavoo indeksi reaajas mõõtmisandmeid hoitakse vähemalt kaks kuud.

Paragrahv 12

Taaskasutamistoimingu läbinud teisese plastist toormaterjali lubatud kasutusviisid

Teisest plastist toormaterjali võib kasutada plasttoodete või plasti sisaldavate toodete valmistamiseks.

Paragrahv 13

Taaskasutamistoimingu läbinud teisese plastist toormaterjali ladustamine

Tootja ladustab eraldi teiseseid plastist toormaterjale, mis on ette nähtud erinevaks kasutuseks. Teisest plastist toormaterjali tuleb ladustada nii, et selle kvaliteet ei halveneks.

Kui tootjal on põhjust kahtlustada, et teise plastist toormaterjali kvaliteet on ladustamise ajal halvenenud, nii et see ei vasta enam kriteeriumidele, kontrollib tootja teise plastist toormaterjali kvaliteeti ja hindab selle sobivust kavandatud kasutuseks. Tootja tagastab kriteeriumidele mittevastava teise plastist toormaterjali jäätmetena töötlemiseks.

Paragrahv 14

Tootja vastavusdeklaratsioon

Tootjad koostavad vastavusdeklaratsiooni teise plastist toormaterjali kohta, mida nad toodavad ja turule viivad. Vastavusdeklaratsioon esitatakse teise plastist toormaterjali vastuvõtjale iga teise plastist toormaterjali partiiga. Vastavusdeklaratsioon võib olla ka elektroonilisel kujul. Tootja säilitab vastavusdeklaratsiooni 10 aastat pärast selle väljaandmist.

Tootja esitab taotluse korral Soome ohutus- ja kemikaaliametile kinnituse teise plastist toormaterjali nõuetele vastavuse kohta.

Paragrahv 15

Vastavusdeklaratsiooni sisu

Vastavusdeklaratsioon peab sisaldama järgmist teavet teise plastist toormaterjali kohta:

- 1) tootja nimi ja kontaktandmed ning kinnitus kriteeriumidele vastavuse kohta ja allkiri;
- 2) kriteeriumide vastuvõtmise kuupäev ja keskkonnakaitseaduse kohaselt tegevuse järelevalve eest vastutav järelevalveasutus;
- 3) põhiteave teise plastist toormaterjali kohta, sealhulgas selle värvus ja päritolu jäätmekoodide kaupa;
- 4) plasti liik ja selle tunnus tööstusharu spetsifikatsiooni kohaselt;
- 5) sulavoo indeks ja selle määramiseks kasutatud standard või määramismeetodi täpne kirjeldus ning teise plastist toormaterjali peamise polümeeri ja muude polümeeride massifraktsioonid;
- 6) plasttoodete kavandatud kasutusotstarve ja sobivus tootmismeetodite jaoks paragrahvi 12 kohaselt.

Paragrahv 16

Teavitamis- ja aruandluskohustus

Kriteeriumide kehtestamisest teavitab tootja kirjalikult keskkonnakaitseaduse paragrahvi 23 lõikes 1 nimetatud järelevalveasutust. Teade peab sisaldama selgitust tootja kvaliteedi tagamise süsteemi kohta. Teade esitatakse hiljemalt 30 päeva enne kriteeriumide kehtestamist.

Tootja esitab igal aastal keskkonnaloas kindlaksmääratud ajal, kuid hiljemalt järgmise kalendriaasta veebruari lõpuks järelevalveasutusele:

- 1) andmed taaskasutamistoimingus kasutatud jäätmete ja nende koguste kohta, mis on esitatud lisa 1 loetletud plastijäätmete ja jäätmekoodide kaupa;
- 2) selgitus muudatuste kohta tootja kvaliteedi tagamise süsteemis;
- 3) andmed kriteeriumidele vastava teisese plastist toormaterjali koguste kohta.

Tootja esitab järelevalveasutusele igal aastal teabe 1. lisa loetletud vastuvõetud jäätmekoguste kohta jäätmeliikide kaupa, samuti teabe paragrahvis 8 osutatud eeltöötlemise sisendist ja paragrahvis 9 osutatud taaskasutamistoimingust eemaldatud materjali koguste ning edasise töötlemise kohta.

Tootja teatab järelevalveasutusele kirjalikult kriteeriumide kasutamise lõpetamisest.

Paragrahv 17

Jõustumine

Määrus jõustub [kuupäev] [kuu] 20[].

Dekreedi ei kohaldata teiseste plastist toormaterjalide suhtes, mis on toodetud enne dekreeidi jõustumist. Kõik enne dekreeidi vastuvõtmist tehtud *ad hoc*-otsused jäätteks oleku lakkamise kohta tunnistatakse kehtetuks dekreeidi jõustumise ajal, mis puudutab selle dekreediga hõlmatud plastijäätmeid.

Kui dekreeði jõustumise ajal on pooleli *ad hoc*-taotlus anda teisele plastist toormaterjalile jäätmeks oleku lakkamise staatus, siis taotluse menetlemine lõpetatakse või aegub. Dekreeði jõustumise ajal kohtus pooleliolevaid kohtuasju arutatakse ja lahendatakse dekreeði jõustumise ajal kehtinud sätete kohaselt. Kui apellatsioonikohus tühistab otsuse, mille suhtes kehtivad dekreeði jõustumise ajal kehtinud sätted, ja saadab asja läbivaatamiseks täies ulatuses, menetletakse asja ja lahendatakse otsus selle dekreediga kooskõlas.

Helsingi xx xx 20xx

Minister... Eesnimi perenimi

Ametinimetus, eesnimi perekonnanimi

1. lisa

Plastijäätmete liigid, mida on lubatud taaskasutamistoimingu sisendina kasutada, ja nende jäätmekoodid

Plastijäätmed	Jäätmekood
1. Plasti ja plasttoodete tootmisel tekkinud plastijäätmed	
a) Plasti tootmisel ja kasutamisel tekkivad plastijäätmed	07 02 13
b) Plasttoodete tootmisel tekkivad turukõlbmatute plasttoodete jäätmed	16 03 04
c) Plasti vormimisel tekkivad plastijäätmed	
d) Punktides a–c osutatud plastijäätmete mehaanilisel töötlemisel tekkinud eeltöödeldud plastijäätmed	12 01 05 19 12 04
2. Plastist ehitusjäätmed	
a) Ehitusel tekkivad plastijäätmed	17 02 03
b) Plastist isolatsioonimaterjalide jäätmed, mis tekivad ehitusel	17 06 04
c) Punktides a–b osutatud plastijäätmete mehaanilisel töötlemisel tekkinud eeltöödeldud plastijäätmed	19 12 04
3. Muud liigiti kogutud plastijäätmed	
a) Liigiti kogutud plastijäätmed põllumajandusest, aiandusest ja metsandusest	02 01 04
b) Kodumajapidamiste liigiti kogutud plastpakendijäätmed ja muud plastijäätmed ¹	15 01 02 20 01 39 15 01 02
c) Pandisüsteemi kaudu eraldi kogutud plastpudelid	15 01 02
d) Plastpakendijäätmed ja muud plastijäätmed, mis kogutakse või sorteeritakse tekkekohas tööstuses, kaubanduses ja teenustes eraldi ²	19 12 04
e) Punktides a–d osutatud plastijäätmete mehaanilisel töötlemisel tekkinud	

¹ Sisaldab eraldi või kollektiivselt kogutud plastpakendijäätmeid ja muid plastijäätmeid

² Sisaldab eraldi või kollektiivselt kogutud plastpakendijäätmeid ja muid plastijäätmeid

eeltöödeldud plastijäätmed	
4. Segajäätmetest eraldatud plastijäätmed	
a) Ehitus- ja lammutusjäätmetest eraldatud plastkilejäätmed (17 09 04)	19 12 04
Tööstusest, kaubandusest ja teenustest eraldi kogutud energiajäätmetest eraldatud plastpakendijäätmed (20 01 99)	19 12 04

OHTLIKE AINETE OHUKLASSID JA -KATEGOORIAD

- a) ohuklass 2.1 lõhkeained;
- b) ohuklass 2.2 tuleohtlikud gaasid;
- c) ohuklass 2.3 tuleohtlikud aerosoolid;
- d) ohuklass 2.4 oksüdeerivad gaasid;
- e) ohuklass 2.5 rõhu all olevad gaasid;
- f) ohuklass 2.6 tuleohtlikud vedelikud, 1. kategooria;
- g) ohuklass 2.7 tuleohtlikud tahked ained;
- h) ohuklass 2.8 isereageerivad ained ja segud, tüübid A–D;
- i) ohuklass 2.12 ained ja segud, mis kokkupuutel veega eraldavad tuleohtlikke gaase, 1. ja 2. kategooria;
- j) ohuklass 2.13 1. ja 2. kategooria oksüdeerivad vedelikud;
- k) ohuklass 2.14 1. ja 2. kategooria oksüdeerivad tahked ained;
- l) ohuklass 2.15 orgaanilised peroksiidid, tüübid A–D;
- m) ohuklass 3.1. äge mürgisus, 1., 2. ja 3. kategooria;
- n) ohuklass 3.5 sugurakkude mutageensus;
- o) ohuklass 3.6 kantserogeenne mõju;
- p) ohuklass 3.7 reproduktiivtoksilisus;
- q) ohuklass 3.8 mürgisus sihtelundi suhtes – ühekordne kokkupuude, 1. ja 2. kategooria;
- r) ohuklass 3.11 inimeste tervist kahjustavad endokriinseid häireid põhjustavad ained ja segud, 1. ja 2. kategooria;
- s) ohuklass 4.2 keskkonda kahjustavad endokriinseid häireid põhjustavad ained ja segud, 1. ja 2. kategooria;
- t) ohuklass 4.3 püsivad, bioakumuleeruvad ja toksilised (PBT) või väga püsivad ja väga bioakumuleeruvad ained ja segud (vPvB);
- u) ohuklass 4.4 püsivad, transporditavad ja toksilised (PMT) või väga püsivad ja väga liikuvad ained ja segud.

3. lisa

SULAVOOLAMISINDEKSI MÄÄRAMINE

Kui sulavoolamisindeks määratakse kuni 1500 kg kaaluva representatiivse prooviga, tehakse määramine standardi SFS-EN ISO 1133-1 kohaselt või mis tahes muu piisava analüütilise tundlikkuse, täpsuse ja reprodutseeritavuse meetodiga. Kui samast lähteainest saadud sisendit kasutatakse selleks, et toota ühesuguse materjalikvaliteediga teisest plastist toormaterjali, mille kogus ületab 1500 kg, piisab sulavoolamisindeksi kindlaksmääramiseks ühest teisese toormaterjali partiist võetud proovist.

Kui sulavoolamisindeks määratakse kindlaks iga teisese plastist toormaterjali partii kohta pideva mõõtmisena, määratakse sulavoolamisindeks iga partii puhul kindlaks reaalsajaliste mõõtmisandmete alusel.

Tuntud ja täiesti homogeense lähtematerjaliga kvantitatiivselt väikeste partiide korral võib sulavoolamisindeksi määramise asendada sisendi täpse kirjeldusega.